

Μαθηματικά
Κεφάλαιο 15 –

Παραγοντοποίηση φυσικών αριθμών

Όνομα: _____

Ημερομηνία: __ / __ / ____

Θεωρία

Παραγοντοποίηση φυσικών αριθμών

Ένας σύνθετος αριθμός μπορεί να εκφραστεί και ως γινόμενο πρώτων αριθμών (γινόμενο πρώτων παραγόντων).

Μπορούμε να αναλύσουμε ένα σύνθετο αριθμό σε γινόμενο πρώτων παραγόντων με δύο τρόπους:

- A. με δεντροδιαγράμματα
- B. με διαδοχικές διαιρέσεις

Παράδειγμα

Παραγοντοποίησης:

$$24 = 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 3$$

$$60 = 2 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 5$$

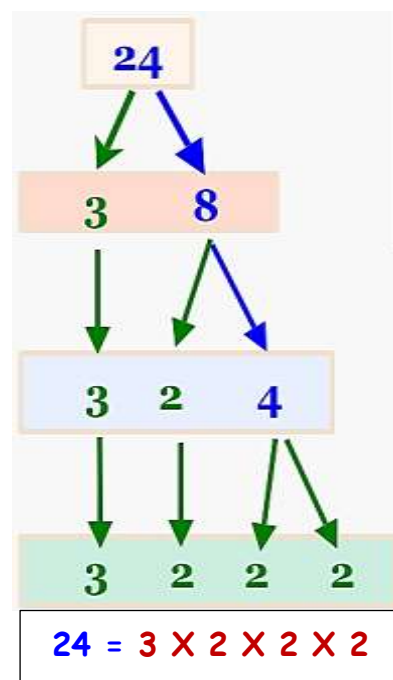
A. Με δεντροδιαγράμματα

Ας πάρουμε τον αριθμό 24.

Βρίσκουμε δυο αριθμούς που να έχουν γινόμενο 24, ($3 \cdot 8$ ή $2 \cdot 12$ ή $4 \cdot 6$) και τους γράφουμε κάτω από το 24.

Ο αριθμός 3 είναι πρώτος και δεν μπορεί να αναλυθεί περισσότερο. Τον ξαναγράφω από κάτω. Ο αριθμός 8 μπορεί να αναλυθεί σε $2 \cdot 4$. Τους γράφω κάτω απ' το 8.

Ο αριθμός 2 είναι πρώτος και δεν μπορεί να αναλυθεί περισσότερο. Τον ξαναγράφω από κάτω. Ο αριθμός 4 μπορεί να αναλυθεί σε $2 \cdot 2$. Τους γράφω κάτω απ' το 4.

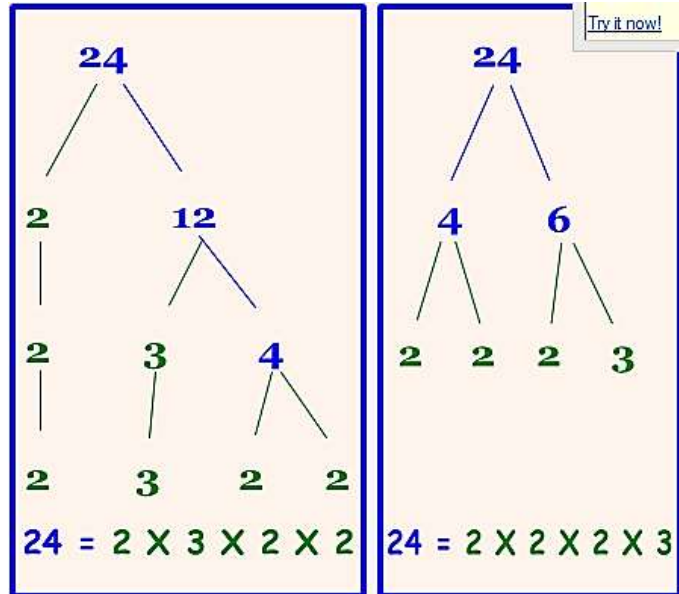

Η ανάλυση τελειώνει, όταν όλοι οι παράγοντες είναι **πρώτοι αριθμοί** όπως εδώ (3,2, 2 και 2).

Άρα ο αριθμός 24 μπορεί να εκφραστεί ως γινόμενο πρώτων παραγόντων ως εξής:

$$24 = 3 \times 2 \times 2 \times 2$$

Τι αποτέλεσμα θα είχαμε αν στην αρχή δεν διαλέγαμε το 3×8 αλλά το 2×12 ή το 4×6 ;
Ακριβώς το ίδιο.

B. Με διαδοχικές διαιρέσεις

Ας πάρουμε τον αριθμό **60**. Τον γράφουμε και τραβάμε μια κάθετη γραμμή στα δεξιά του.

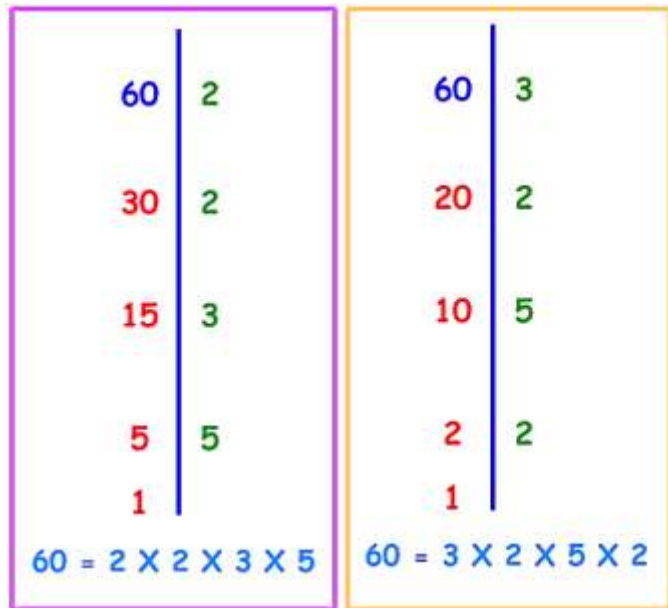
Εξετάζουμε ποιος είναι ο μικρότερος πρώτος αριθμός που διαιρεί ακριβώς το 60. Είναι το 2 . Διαιρούμε το 60 με το 2 και γράφουμε κάτω από το 60 το πηλίκο της διαίρεσης δηλαδή το 30 . (το πηλίκο της διαίρεσης $60:2$).	60	2
Συνεχίζουμε την ίδια διαδικασία για το 30 . Διαιρούμε με το 2 , γιατί είναι ο μικρότερος πρώτος αριθμός που το διαιρεί, και γράφουμε το πηλίκο της διαίρεσης που είναι το 15 . ($30:2$).	30	2
Το 15 δε διαιρείται με το 2. Πάμε στον επόμενο πρώτο αριθμό που είναι το 3 και εξετάζουμε αν διαιρείται με το 15. Διαιρούμε με το 3 και γράφουμε το πηλίκο της διαίρεσης που είναι το 5 .	15	3
Το ίδιο κάνουμε και για το 5 , που το διαιρούμε με το 5 , και καταλήγουμε σε πηλίκο 1 . Τότε τελειώνει και η ανάλυση.	5	5
	1	

Άρα ο αριθμός 60 εκφράζεται ως γινόμενο πρώτων παραγόντων ως εξής:

$$60 = 2 \times 2 \times 3 \times 5$$

Στις διαδοχικές διαιρέσεις , όπως και στα δέντροδιαγράμματα , δε με ενδιαφέρει η σειρά των πρώτων αριθμών με την οποία διαιρώ τον σύνθετο και τα πηλίκα που προκύπτουν.

Με όποιον τρόπο και αν γίνει αυτό, το γινόμενο των πρώτων αριθμών είναι το ίδιο.

Ασκήσεις

1. Βρίσκω ποιοι είναι οι αριθμοί που έχουν αναλυθεί σε γινόμενο πρώτων παραγόντων:

- α) $2 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 5 = \dots\dots\dots$
- β) $3 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 7 = \dots\dots\dots$
- γ) $2 \cdot 3 \cdot 7 \cdot 7 = \dots\dots\dots$
- δ) $5 \cdot 13 \cdot 17 = \dots\dots\dots$
- ε) $2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 5 \cdot 7 \cdot 11 = \dots\dots\dots$
- στ) $3 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 7 \cdot 23 = \dots\dots\dots$

2. Κυκλώνω σε κάθε στήλη κάτω από τον σύνθετο αριθμό τη σωστή ανάλυση σε γινόμενο πρώτων παραγόντων:

12	28	40	54	64
$2 \cdot 6$	$4 \cdot 7$	$2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 5$	$3 \cdot 18$	$4 \cdot 16$
$3 \cdot 4$	$2 \cdot 2 \cdot$	$5 \cdot 8$	$2 \cdot 3 \cdot 3 \cdot 3$	$8 \cdot 8$
$2 \cdot 3 \cdot 2$	$2 \cdot 14$	$4 \cdot 10$	$6 \cdot 9$	$2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2$

3. Αναλύω τους αριθμούς 16,30,36,49,64 σε γινόμενο πρώτων παραγόντων με διαδοχικές διαιρέσεις:

16	2	30	36	49	210
8					

16 = ... 30 = ... 36 = ... 49 = ... 210 = ...

4. Αναλύω τους αριθμούς 27, 30, 48, 56, 68 σε γινόμενο πρώτων παραγόντων με δεντροδιάγραμμα.

27

30

48

68

27 = ...

30 = ...

48 = ...

68 = ...

Προβλήματα

5. Το 11 είναι παράγοντας του αριθμού 4.620. Ποιους άλλους διαφορετικούς παράγοντες έχει ο αριθμός αυτός;

Απάντηση: _____

Απαντήσεις

1. α) $2 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 5 = 150$
 β) $3 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 7 = 315$
 γ) $2 \cdot 3 \cdot 7 \cdot 7 = 294$
 δ) $5 \cdot 13 \cdot 17 = 1.105$
 ε) $2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 5 \cdot 7 \cdot 11 = 3.080$
 στ) $3 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 7 \cdot 23 = 7.245$

2.

12	28	40	54	64
$2 \cdot 6$	$4 \cdot 7$	<u>$2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 5$</u>	$3 \cdot 18$	$4 \cdot 16$
$3 \cdot 4$	<u>$2 \cdot 2 \cdot 7$</u>	$5 \cdot 8$	<u>$2 \cdot 3 \cdot 3 \cdot 3$</u>	$8 \cdot 8$
<u>$2 \cdot 3 \cdot 2$</u>	$2 \cdot 14$	$4 \cdot 10$	$6 \cdot 9$	<u>$2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2$</u>

3.

16		2	30		2	36		2	49		7	210		2
8		2	15		3	18		2	7		7	105		3
4		2	5		5	9		3	1			35		5
2		2	1			3		3				7		7
1						1						1		
$16 = 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2$ $30 = 2 \cdot 3 \cdot 5$ $36 = 2 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 3$ $49 = 7 \cdot 7$ $210 = 2 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 7$														

4. $27 = 3 \cdot 3 \cdot 3$ $30 = 2 \cdot 3 \cdot 5$ $48 = 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 3$ $68 = 2 \cdot 2 \cdot 17$.

- 5.
4620		11
420		2
210		2
105		3
35		5
7		7
1		

Οι άλλοι παράγοντες είναι οι 2, 3, 5, 7.